

A. BITOVNING IJODINING O'ZIGA XOSLIGI

Arslonova Mexribonu Tavakkal qizi
o'qituvchi, Farg'ona davlat universiteti
Yo'dosheva Dilnoza Tojiali qizi
o'qituvchi, Farg'ona davlat universiteti
Gizdulin E.F.
o'qituvchi, Farg'ona davlat universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada A. Bitovning dastlabki ijodi ko'rib chiqiladi va yozuvchi tomonidan "hayot sikli" konsepsiyasini talqin qilishga e'tibor qaratiladi. Mualliflar "hayot sikli" tushunchasi yozuvchi asarlarida qanday namoyon bo'lishi va rivojlanishini o'rganadilar, uning adabiy ijod kontekstidagi ahamiyati va evolyutsiyasini ochib beradilar.

Kalit so'zlar: Talqin, erta ijod, hayot aylanishi, qayta tasavvur qilish, adabiy tahlil.

Abstract: This article examines the early work of A. Bitov with an emphasis on the writer's interpretation of the concept of the "life cycle". The authors explore how the concept of the "life cycle" is embodied and developed in the works of the writer, revealing its significance and evolution in the context of literary creativity.

Keywords: Interpretation, early creativity, life cycle, reinterpretation, literary analysis.

Hayot aylanishi dastlab biologik tushuncha bo'lib, atrof-muhitning tabiiy parametrlari bilan belgilanadigan yer biosferasida turli xil hayvonlar va o'simliklarning tug'ilishi, rivojlanishi, qarishi va o'limi jarayonini anglatadi. Hayot tsiklini turlarning fazo va vaqt ichida mavjud bo'lishining uzluksizligini ta'minlaydigan doimiy moslashish tizimi sifatida talqin qilish mumkin. Vaqt va ilm-fan rivojlanib borishi bilan hayot aylanishi barcha bilim sohalarida, shu jumladan fan va akademik doiralarda, ijtimoiy-iqtisodiy sohada, dasturiy ta'minotda va boshqa san'at turlarida qo'llaniladi. Falsafiy jihatdan Geraklit 6-asrda "tsikllar" haqida yozgan. Uning so'zlariga ko'ra, "dunyo abadiy tirik olovdir, lekin har doim u abadiy tirik olov bo'lib kelgan, shunday bo'ladi va shunday bo'ladi, u o'rtacha yonuvchan va o'rtacha so'nadi". Ushbu aforizm hayotning butun jarayonini yaxshi aks ettiradi. Geraklitga ko'ra, dunyo abadiy va o'zgarasdir, ammo tabiatning rivojlanish jarayoni tsiklik; tabiatda hamma narsa har lahzada o'zgarib turadi, yoki undan oldingi narsaning mohiyatini meros qilib oladi va uning xususiyatlarini davom ettiradi, yoki uning qoldiqlarini meros qilib oladi yoki uning teskarisiga aylanadi, ammo umuman hayot bu jarayon.

Adabiyotda yozuvchilar hayot tsiklini hayot va o'lim tushunchalari bilan bog'lashga moyildirlar. D. Merejkovskiyning fikricha, rus adabiy an'anasi aslida Pushkindan kelib chiqqan, shundan so'ng rus yozuvchilari o'z asarlarida hayot va o'lim haqidagi fikrlarini ongli ravishda birlashtirgan. Bitov ijodidagi hayot aylanishi asosan hayot qiymatining davomi sifatida namoyon bo'ladi. Uning dastlabki asarlarida qahramonlar asosan bolalar yoki voyaga etmaganlar bo'lib, ular o'zlarining mo'rtligi va dunyoqarashining to'liq emasligiga qaramay, haqiqiy va beg'ubor hayotning vakillari hisoblanadi. Ushbu qahramonlar ko'pincha etuk yoki umrining oxiriga yaqin bo'lgan belgilar bilan birga keladi. Muallif ataylab kattalar va bolalar tasvirlarini birgalikda tasvirlab, hayot tsikli estafetasi fenomenini ta'kidlamog'chi.

"Katta to'p" hikoyasida kichkina qiz sehrli to'p izlab notanish joyga kirib ketdi. Uzoq bo'lmagan xiyobon hovlisida Tonya to'p ortida turgan kampirni uchratdi va uning o'tmish haqidagi hikoyasini tingladi. Keksa odamning umidi sovun pufagiga aylandi, yangi hayotning ramzi nihoyat tonaga beriladi, u nihoyat to'pni oldi va otasining davrasida uxlab qoldi. Va bu sehrli joy faqat Toniyaning biladi-aynan Bitov o'quvchiga shunday Umid qoldiradi. "Yubiley" qissasida, hayotning qattiqligidan bo'g'ilib qolgan kekse Boris Karlovich, yubileydan

qochish uchun kichik parkdagi skameykada panoh topdi. Hayotga to'la bolalarga qarab, Boris o'z-o'zidan ularni tarbiyalash kerak deb o'yladi va ular boshqacha bo'lishiga umid qildi. Ular odamlar kabi faqat bolalikdan bir oz ko'proq umr ko'rishlari mumkin. Bolalar qattiq marosim marosimlarida qamalgan kattalarni ifodalovchi kekxa odamlardan farqli o'laroq, jonli hayot va Iroda ramzi. Chol bolalar inson hayotini davom ettirish uchun uchqun bo'lib xizmat qilishiga umid qilmoqda.

Ular umidga to'la yangi kuch, tsivilizatsiyani davom ettirish va ma'naviy yadroni yangilash uchun harakatlantiruvchi kuchdir, bu umrbod merosga bo'lgan irodadir. Seryoja "Dacha hududida", hayotning ma'nosini yo'qotgan kattalar singari, asta-sekin kundalik muammolardan uyqusizlik va bo'shliqqa botadi. U doimo hayotning ma'nosini izlaydi, lekin u o'g'lining begunoh soddaligidan hayratga tushgan va haqiqatni topib, ibtidoiy haqiqatga va imonga yaqinlashguncha, o'g'li bilan yaqin joyda hayotga ta'm va sezgirlikni topmaguncha, uni hech qachon topa olmaydi. O'g'lining shaxsida Sergey hayotning asl ma'nosini va oddiy baxtni bilib oladi. Bu erda muallif yo'qoladi va faqat o'quvchi va bosh qahramon bir-biri bilan rezonanslashadi. Hayot oqimi ota va o'g'il o'rtasida jimgina oqishni boshlaydi va hayotning o'tishi shu daqiqada tugaydi, meros qilib olinadi, rivojlanadi va hayotning qiymati davom etadi.

Yetuklik, qarish va o'lim — bu hayotning tugashiga olib keladigan jarayonlar, ammo madaniy ma'noda o'lim hayotning oxiri emas, balki boshqa narsaning boshlanishi. Beat hikoyalari fojia bilan tugamaydi, balki umid uyg'otadi. Bolalar-bu uzluksizlik va yangi hayot tsiklining boshlanishining belgisidir. Hayotning bir tsiklining oxiri hayotning yangi burilishining boshlanishini anglatadi. O'limdan keyingi hayot nima? Bu asl Iroda va merosni meros qilib olgan qayta tug'ilish. "Mening bobom Chexov va Buyuk bobom Pushkin" maqolasida Bitov Pushkin vafotidan 60 yil o'tgach, Chexov tug'ilganiga va Chexov yoshiga ko'ra uning bobosi bo'lishi mumkinligiga amin, bu tasodif emas, balki hayot tsiklining belgisidir. Sharqiy taqvimga ko'ra, 60 yil Reenkarnasyon tsiklidir. Shuning uchun, "yoshga ko'ra, Pushkin Chexovning bobosi bo'lishi mumkin, Chexov meniki kabi". Pushkinning o'limi rus madaniyatining o'limini anglatmaydi, uni Chexov kabi adabiy gigantlar o'tkazgan va xuddi shunday Chexovning o'limi rus madaniy an'analarini to'xtatmagan, u Bitov kabi yozuvchilar tomonidan avloddan-avlodga o'tib kelgan. Bu hayot tsiklining haqiqiy ma'nosi.

Adabiyotlar:

1. Bitov A. mening bobom Chexov va Buyuk bobom Pushkin. Avtobiografiya // Adabiyot. 2004. № 36 (612). URL: <https://lit.lsept.ru/article.php?ID=200403603>
2. Bitov A. G. katta to'p. M., 1963 yil.
3. Bitov A. G. yozgi uy (dubl). Qarang:, 1999.
4. Tsurkan V. V. Andrey Bitovning dastlabki ishidagi "bolalik" kontseptsiyasi (badiiy tushunchalar antologiyasiga) // tarix, filologiya, madaniyat muammolari. 2011. № 3. 731-734-betlar.